

Tema: PROBLEME DE FAMILIE

GLOSAR:

Ocrotire judiciară

Este un mijloc instituit de către instanța de judecată asupra persoanelor care au nevoie de ocrotire temporară sau de reprezentare pentru îndeplinirea anumitor acte juridice (boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice);

Persoana dispărută fără veste

Persoana care lipsește de la domiciliu și a trecut cel puțin un an din ziua primirii ultimelor știri despre locul aflării ei. Dispariția se declară de instanța de judecată la cererea persoanei interesate.

Persoana declarată decedată

Persoana poate fi declarată decedată prin hotărârea instanței de judecată dacă timp de 3 ani la domiciliu său lipsesc știri despre locul în care se află sau după 6 luni dacă a dispărut în împrejurări ce reprezentau o primejdie de moarte sau care dau temei de a presupune că a decedat în urma unui accident.

I. DESFACEREA CĂSĂTORIEI (DIVORȚ)

CADRUL NORMATIV :

- Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994 (art. 48);
- Codul Familiei din 26.10.2000 (Capitolul 7, art. 33- 40);
- Codul de procedură civilă din 30.05.2003; (art. 38: 39 alin. (5); art. 166-167)
- Legea privind actele de stare civilă nr. 100 din 26.04.2001; (art. 4 alin. (3); art. 41-48)
- Legea cu privire la mediere nr. 137 din 03.07.2015; (art. 27)
- Legea taxei de stat nr. 1216 din 03.12.1996; (art. 3)
- Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 10 din 15.11.1993 cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației în cauzele de desfacere a căsătoriei;
- Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 12 din 16.12.2013 privind actualizarea hotărârii din 1993.

1.1. INFORMAȚII GENERALE

Potrivit legislației, căsătoria poate fi desfăcută :

- 1) pe cale administrativă (organul de stare civilă);
- 2) pe cale judecătorească.

Cu titlu general, urmează să reținem că, în lipsa acordului soției, soțul nu poate cere desfacerea căsătoriei în timpul gravidității acesteia și timp de un an după nașterea copilului dacă acesta s-a născut viu și trăiește.

La fel, căsătoria poate înceta:

- în urma decesului sau a declarării pe cale judecătorească a decesului unuia dintre soți;
- prin divorț (desfacere), în baza cererii unuia sau a ambilor soți ori a tutorelui soțului în privința căruia s-a instituit măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei.

A. PROCEDURA DE DIVORT la organul stării civile

Desfacerea căsătoriei la organul de stare civilă poate avea loc în următoarele situații:

- a) declarația comună a ambilor soți (acord comun), care nu au copii minori comuni sau înfiați și în cazurile când între aceștia nu există litigii referitoare la partaj sau la întreținerea soțului inapt de muncă;
- b) la cererea unuia dintre soți dacă celălalt soț:
 - este supus unei măsuri de ocrotire judiciare;
 - a fost declarat dispărut;
 - a fost condamnat la privațiune de libertate pe un termen mai mare de 3 ani.

În asemenea situații cererea se va depune la organul de stare civilă în a cărui rază teritorială se află domiciliul unuia dintre soți, ori la organul unde a fost înregistrată căsătoria, cu participarea obligatorie a ambilor soți.

La cerere urmează să se prezente :

- 1) actele de identitate;
- 2) certificatul de căsătorie;
- 3) bonul de plată a taxei de stat în mărime de 100 lei (se prezintă în ziua înregistrării divorțului);
- 4) bonul privind achitățile serviciilor prestate de oficiu stare civilă – 100 lei separat pentru fiecare din soți.
- 5) adițional, la declarația unuia dintre soți se va prezenta temeiul divorțului prevăzut de lege (de ex. hotărârea de condamnare a celuilalt soț etc);
- 6) domiciliul tutorelui soțului incapabil, al tutorelui averii soțului declarat dispărut sau locul aflării (localitatea și denumirea penitenciarului) soțului condamnat;

Sunt situații în care după obținerea divorțului, între părți apar litigii cu referire la partaj, sau alte conflicte, atunci aceste capete de cerințe vor fi soluționate pe cale judecătorească.

Desfacerea căsătoriei și eliberarea certificatului de divorț se obțin în termen de o lună din ziua depunerii cererii de divorț.

Referitor la cetățenii Republicii Moldova care locuiesc în afara țării au dreptul la desfacerea căsătoriei în instanțele judecătorești ale Republicii Moldova, indiferent de cetățenia și domiciliul celuilalt soț.

Dacă, conform legislației Republicii Moldova, căsătoria poate fi desfăcută de organul stare civilă, această problemă poate fi soluționată de misiunile diplomatice sau oficiile consulare ale Republicii Moldova.

B. DIVORȚUL PE CALE JUDECĂTOREASCĂ

Desfacerea căsătoriei pe cale judecătorească are loc:

- dacă soții au copii minori comuni/sau în lipsa acordului la divorț;
- dacă soții au litigii cu privire la partajarea averii care sunt în proprietate comună/plata mijloacelor de întreținere a soțului incapabil de muncă

Judecarea pricinii se efectuează în procedură generală conform cererii unuia dintre soți.

Acțiunea de desfacere a căsătoriei se depune în oricare din sediile în a cărei rază teritorială se află domiciliul pârâtului. Însă, în asemenea litigii reclamantul are drept de alegere, și anume poate să depună în oricare dintre sediile instanței de la domiciliul reclamantului, dacă în grija lui se află copii minori sau dacă deplasarea lui la instanță de la domiciliul pârâtului întâmpină dificultăți întemeiate (art. 39 CPC).

La depunerea acțiunii urmează a fi achitată taxa de stat în mărime de 200 % (40 MDL), iar pentru acțiunea de desfacere a celei de a doua căsătorie urmează a fi achitată taxa în mărime de 1000% (200MDL).

Acțiunea de divorț în cazul în care unul dintre soți este declarat, în modul stabilit, dispărut fără veste, este supus unei măsuri de ocrotire judiciare (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă) ori este condamnat la privațiune de libertate poate fi intentată și în oricare dintre sediile instanței de la domiciliul reclamantului. (art. 39 CPC).

Forma și cuprinsul cererii de chemare în judecată urmează să corespundă cu prevederile art. 166-167 Cod procedură civilă. În special acțiunea urmează să cuprindă:

- când și unde a fost înregistrată căsătoria;
- a câta oară se desface căsătoria;
- dacă sânt copii, vârsta lor;
- s-a ajuns la o înțelegere între soți cu privire la întreținerea și educarea copiilor;
- motivele depunerii cereri de desfacere a căsătoriei;
- dacă sânt înaintate alte cerințe care pot fi judecate concomitent cu acțiunea de desfacere a căsătoriei. (*de ex. plata pensiei de întreținere a copiilor minori sau soțului inapt de muncă, determinarea domiciliului copilului minor*)

La cerere se anexează: adeverința de căsătorie, copiile adeverințelor de naștere ale copiilor, copia buletinului de identitate, documentele cu privire la salariu și alte documente necesare.

Judecătorul primind acțiunea va întreprinde actele de pregătire a pricinii și va lua măsuri de conciliere a părților, prin prisma medierii judiciare (*a vedea art. 27 din Legea nr. 137 din 2015 cu privire la mediere și prevederile art. 182¹ Cod procedură civilă*). De regulă, pricinile date se examinează cu participarea ambilor soți. Ulterior, în cazul lipsei unei înțelegeri amiabile, judecătorul emite o încheiere de încetare a procedurii de mediere, iar dosarul se repartizează altui judecător.

În cadrul examinării litigiului, judecătorul vă va oferi un termen de împăcare, prevăzut de Codul familiei, de la o luni la 6 luni, excepție făcând situațiile în care divorțul este pornit pe motivul violenței în familie (confirmate prin probe), precum și în situația în care ambii soți vor divorțul imediat. Dacă nici în această perioadă nu ajungeți la un numitor comun, judecătorul va începe examinarea cauzei Dvs.și va emite în acest sens o hotărâre.

De reținut că, în cazul decesului unuia dintre soți, care a fost parte în procesul de desfacere a căsătoriei, raportul juridic litigios nu permite succesiunea în drepturi. În acest caz, potrivit art. 265 lit. f) CPC, instanța de judecată încetează procesul.

Subsecvent, litigiile, altele decât cele expuse nu pot fi soluționate în procesul de desfacere a căsătoriei, cu excepția acțiunii de contestare a paternității la cererea soțului.

Căsătoria încetează din momentul devenirii definitive a hotărârii judecătorești. Instanța judecătorească este obligată să transmită, în termen de 3 zile de la data când hotărârea privind desfacerea căsătoriei a rămas definitivă, o copie a acesteia organului de stare civilă din raza ei teritorială.

Soții nu au dreptul să încheie o nouă căsătorie până la obținerea certificatului de divorț de la organul de stare civilă în a cărui rază teritorială se află domiciliul acestora.

Concomitent cu înaintarea acțiunii de divorț, soții pot înainta și alte cerințe și anume:

- determinarea la plata pensiei de întreținere a copiilor minori și mărimea acesteia;
- determinarea domiciliu copiilor minori;
- determinarea la cererea soțului inapt de muncă, care are dreptul la pensia de întreținere de la celălalt soț, mărimea și modul de plată a acestei pensii;

II. DETERMINAREA DOMICILIULUI COPILULUI MINOR

CADRUL NORMATIV:

- Convenția Internațională din 20.11.1989 cu privire la drepturile copiilor, adoptată la 20 noiembrie 1989 la New York, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993 (art. 18; 27);
- Legea privind drepturile copilului nr.338 din 15 decembrie 1994;
- Legea cu privire la mediere nr. 137 din 2015
- Codul Familiei din 26.10.2000; (art. 73)
- Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 10 din 1993 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației în cauzele de desfacere a căsătoriei (a se vedea pct. 15-16; 19)

Cerința dată se va examina concomitent cu înaintarea acțiunii de divorț. Or, instanța este obligată să verifice cu cine dintre părinți va locui copilul.

În cerere veți solicita determinarea domiciliului copilului minor cu anexarea suportului probatoriu (*de ex. dreptul de proprietate asupra imobilului; avizul autorității tutelare în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinți; condițiile de trai*

Important de reținut este că, copilul are dreptul să-și exprime opinia la soluționarea în familie a problemelor care îi ating interesele și să fie audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative. De opinia copilului care a atins vârsta de 10 ani se va ține cont în mod obligatoriu dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

Totodată, la examinarea acestei cerințe, instanțele de judecată vor clarifica condițiile de educare a copilului la fiecare dintre părinți, va atrage în proces autoritatea tutelară, pentru a oferi concluzii cu privire la modalitatea de respectarea obligațiilor de întreținere a copilului

minor. Prin urmare, autoritatea tutelară teritorială este obligată să examineze condițiile de trai ale copilului și ale persoanei care pretinde la educația copilului și să prezinte instanței judecătorești avizul respectiv.

III. DETERMINAREA LA PLATA PENSIEI DE ÎNTREȚINERE A COPILULUI

CADRUL NORMATIV :

- *Convenția Internațională din 20.11.1989 cu privire la drepturile copiilor, adoptată la 20 noiembrie 1989 la New York, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993 (art. 18; 27);*
- *Legea privind drepturile copilului nr.338 din 15 decembrie 1994;*
- *Codul Familiei din 26.10.2000 (art. 58; 74; 75)*
- *Codul de procedură civilă (art. 39; 85, 166-167)*
- *Hotărârea Plenului CSJ nr. 4 din 15 aprilie 2013 privind practica judiciară de soluționare de către instanțele judecătorești a cauzelor referitoare la încasarea pensiei de întreținere pentru copii și alți membri ai familiei;*
- *Recomandarea nr. 92 din 19 septembrie 2016 Cu privire la examinarea de către instanțele de judecată a litigiilor ce au ca obiect modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor prin prisma art. 75 din Codul familiei.*

Acțiunea pentru plata pensiei de întreținere poate fi intentată atât la instanța în raza teritorială a căreia este domiciliat reclamantul, cât și la instanța în raza teritorială a căreia este domiciliat pârâtul, dreptul alegerii între instanțele care sânt competente să judece pricina aparține reclamantului.

La fel, cerința dată poate fi invocată concomitent cu înaintarea divorțului, sau separat.

În conformitate cu art.85 alin.(1) lit. a) CPC, reclamantii în acțiunile de încasare a pensiei de întreținere sânt scutiți de taxa de stat.

La cererea de chemare în judecată urmează a fi anexate:

- *certificatul de naștere a copilului;*
- *certificatul de aflare a copilului la întreținerea reclamantului;*
- *date cu privire la salariul (veniturile) reclamantului;*
- *date cu privire la locul de muncă și salariul (veniturile) pârâtului,*
- *alte date importante pentru soluționarea pricinii (de ex. informația eliberată de la BNS privind valoarea minimă de existență pentru un copil) .*

Obligația părinților să-și întrețină copii este prevăzută la art. 58 și 74 alin. (1) din Codul Familiei.

Modul de plată a pensiei de întreținere se determină;

- a) în baza unui contract încheiat între părinți;
- b) pe cale judecătorească.

Potrivit art. 75 din Codul Familiei, pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii și 1/2 - pentru 3 și mai mulți copii. La fel, pensia de întreținere poate fi încasată în mărime fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art.75. Cuantumul sumei bănești

fixe se determină de instanța judecătorească, ținând-se cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Instanța de judecată este în drept de a micșora sau majora cuantumul cotelor stabilite la art. 75 alin. (1) CF, ținând cont de starea materială și familială a părinților, cât și de alte circumstanțe.

Referitor la întreținerea copiilor majori inapți de muncă, legiuitorul obligă părinții să-și întrețină copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material.

În asemenea litigii, instanța judecătorească va stabili achitarea într-o sumă bănească fixă plătită lunar, ținând cont de starea materială și familială, de alte circumstanțe importante.

La fel, copiii majori apți de muncă sânt obligați să-și întrețină și să-și îngrijească părinții inapți de muncă care necesită sprijin material. Cuantumul pensiei de întreținere se stabilește de instanța judecătorească într-o sumă bănească fixă plătită lunar, ținându-se cont de starea materială și familială a părinților și a copiilor, de alte circumstanțe importante.

Copiii ai căror părinți sânt decăzuți din drepturile părintești se scutesc de obligația de întreținere a acestora.

Plata pensiei de întreținere, în baza hotărârii instanței judecătorești, încetează în cazul atingerii de către copil a vârstei de 18 ani.

IV. PLATA PENDEIEI DE ÎNTREȚINERE ÎNTRE SOȚI

Soții își datorează întreținerea materială reciprocă.

Instanța judecătorească va examina și va dispune încasarea plății pensiei de întreținere numai în cazul refuzului unuia dintre soți de a acorda întreținere și dacă între soți nu există un contract privind plata pensiei de întreținere.

Dreptul de a porni o acțiune în instanța judecătorească privind încasarea acesteia de la celălalt soț îl au:

- a) soțul inapt de muncă (care a atins vârsta de pensionare sau este persoană cu dizabilitate severă, accentuată sau medie) și care necesită sprijin material;
- b) soția în timpul gravidității;
- c) soțul care îngrijește copilul comun timp de 3 ani după nașterea acestuia;
- d) soțul care îngrijește până la vârsta de 18 ani un copil comun cu dizabilități sau care îngrijește un copil comun cu dizabilități severe din copilărie, dacă acest soț nu lucrează și copilul necesită îngrijire.

Pensia de întreținere se va încasa în beneficiul persoanelor enumerate numai în cazul când acestea nu au un venit propriu suficient, iar soțul care datorează întreținere are posibilitatea de a o plăti. Cuantumul pensiei se va stabili într-o sumă bănească fixă stabilită lunar.

Dintre foștii soți drept de întreținere poate fi solicitat de :

- a) fosta soție în timpul gravidității;

- b) fostul soț, care necesită sprijin material, ocupat cu îngrijirea copilului comun timp de 3 ani după nașterea acestuia;
- c) fostul soț, care necesită sprijin material, ocupat cu îngrijirea copilului comun cu dizabilități pînă la vîrsta de 18 ani sau a copilului comun cu dizabilități severe din copilărie;
- d) fostul soț, care necesită sprijin material, devenit inapt de muncă în timpul căsătoriei sau timp de un an după desfacerea acesteia;
- e) fostul soț care necesită sprijin material și a atins vîrsta de pensionare, în termen de cel mult 5 ani din momentul desfacerii căsătoriei, dacă soții au fost căsătoriți cel puțin 15 ani.

Conform art.85 Codul familiei, instanța judecătorească este în drept să-l elibereze pe unul dintre soți (fostul soț) de obligația de întreținere sau să limiteze această obligație la un anumit termen dacă:

- a) incapacitatea de muncă a soțului (fostului soț) inapt de muncă, care necesită sprijin material, este rezultatul abuzului de băuturi alcoolice sau substanțe stupefiante ori al unei infracțiuni premeditate;
- b) soțul (fostul soț) care necesită sprijin material a avut o comportare amorală în familie;
- c) soții (foștii soți) s-au aflat în relații de căsătorie cel mult 5 ani;
- d) s-a dovedit, pe cale judecătorească, că căsătoria a fost desfăcută din culpa fostului soț, care necesită sprijin material.

V. PLATA DE ÎNȚEȚINERE ÎNTRE ALȚI MEMBRI AI FAMILIEI (a vedea Capitolul 14, art. 86-91 Codul Familiei)

În această categorie se va include:

1. Frații și surorile minore, care necesită sprijin material, în imposibilitatea întreținerii lor de către părinți, (au dreptul la întreținere de la surorile și frații majori apți de muncă care dispun de mijloace suficiente);
2. surorile și frații majori inapți de muncă, care necesită sprijin material, dacă s-a stabilit imposibilitatea întreținerii acestora de către copiii lor majori apți de muncă, de către soți (foștii soți) sau de către părinți;
3. Nepoții minori, care necesită sprijin material, în imposibilitatea întreținerii lor de către părinți, au dreptul la întreținere de la bunicii care dispun de mijloace suficiente;
4. Același drept îl au și nepoții majori inapți de muncă, care necesită sprijin material, dacă s-a stabilit imposibilitatea întreținerii lor de către soți (foștii soți), copiii majori apți de muncă sau de către părinți;
5. Bunicii inapți de muncă, care necesită sprijin material, în imposibilitatea întreținerii lor de către copiii majori apți de muncă sau de către soți (foștii soți), au dreptul la întreținere de la nepoții majori apți de muncă care dispun de mijloace suficiente;
6. Părinții vitregi inapți de muncă, care necesită sprijin material, în imposibilitatea întreținerii lor de către copiii lor firești majori apți de muncă sau de către soț (fostul soț), au dreptul la întreținere de la copiii vitregi majori apți de muncă care dispun de mijloace suficiente;
7. Educatorii inapți de muncă și necesită sprijin material, dacă s-a stabilit imposibilitatea întreținerii acestora de copiii lor.

Cuquantumul și modul de încasare a pensiei de întreținere pentru persoanele menționate pot fi stabilite printr-un contract între părți, în caz că un asemenea contract lipsește pensia de întreținere se stabilește de către instanța judecătorească în sumă bănească fixă achitată lunar, ținându-se cont de starea materială și familială a persoanei care datorează întreținere și a persoanei care are dreptul la întreținere, precum și de alte circumstanțe importante.

Aspectele contractului privind plata pensiei de întreținere sunt stipulate în Capitalul 15 CF art. 92-95.

La încheierea actului juridic urmează să se țină cont de:

- a) Forma contractului, care se întocmește în scris și se autentifică notarial. Nerespectarea atrage nulitatea contractului.
- b) Modalitatea de încheiere, modificare, reziliere;
- c) Cuantumul pensiei de întreținere (nu poate fi mai mic decât cel stabilit la art. 75);
- d) Modalitatea de plată (cotă – parte din salariu și alte venituri, sau într-o formă fixă)

Persoana care are dreptul la întreținere poate porni o acțiune privind încasarea pensiei de întreținere, indiferent de termenul care a trecut de la momentul apariției dreptului respectiv.

Pensia de întreținere se încasează de la data adresării în instanța judecătorească. Deși poate fi încasată pentru perioada anterioară adresării în instanță, doar în condițiile în care se va stabili că în perioada respectivă s-au întreprins măsuri de acordare a întreținerii, dar debitorul întreținerii s-a eschivat de la plata pensiei.

VI. PARTAJAREA BUNURILOR DOBÂNDIRE ÎNTRE SOȚI

GLOSAR:

Partaj:	Este procedura prin care soții separă bunurile lor proprietate comună.
Proprietate în devălmășie:	<p>În cazul în care dreptul de proprietate aparține concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre ele să fie titularul unei cote-părți ideale din bunul comun, proprietatea este comună în devălmășie.</p> <p>Bunurile dobândite de soți în timpul căsătoriei sunt proprietatea lor comună în devălmășie dacă, în conformitate cu legea sau contractul încheiat între ei, nu este stabilit un alt regim juridic pentru aceste bunuri.</p> <p>Orice bun dobândit de soți în timpul căsătoriei se prezumă proprietate comună în devălmășie până la proba contrară.</p>
Proprietate personală:	<p>Bunurile care au aparținut soților înainte de încheierea căsătoriei, precum și cele dobândite de ei în timpul căsătoriei în baza unui contract de donație, prin moștenire sau în alt mod cu titlu gratuit, sunt proprietatea exclusivă a soțului căruia i-a aparținut sau care le-a dobândit.</p> <p>Bunurile de folosință individuală (îmbrăcăminte, încălțăminte și altele asemenea), cu excepția bijuteriilor și a altor obiecte de lux, sunt bunuri personale ale soțului care le folosește, chiar dacă sunt dobândite în timpul căsătoriei din contul mijloacelor comune ale soților.</p>

Convenție gratuită: Act juridic cu titlu gratuit este actul prin care se procură unei părți un folos patrimonial fără a se urmări obținerea în schimb a unui alt folos patrimonial. (ex. donația, mandatul gratuit, comodatul, etc.)

CADRUL NORMATIV:

- Codul Familiei al Republicii Moldova (art. 19-20);
- Codul Civil al Republicii Moldova (art. 366-373);
- Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 10 din 15.11.1993 cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației în cauzele de desfacere a căsătoriei;
- Hotărârea Planului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea unor dispoziții ale Codului civil și ale altor acte normative referitoare la dreptul de proprietate privată asupra imobilelor, inclusiv asupra construcțiilor anexe nr.2 din 27.03.2006;

Partajul averii, de regulă, se face după pronunțarea divorțului, dar poate fi făcut și în timpul căsniciei.

Regula generală în asemenea litigii este că fiecare dintre soți deține câte jumătate din totalitatea bunurilor comune (în lege numită proprietate în devălmășie).

Bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei sânt supuse regimului proprietății în devălmășie. Sânt proprietate în devălmășie bunurile procurate din contul:

a) veniturilor obținute de fiecare dintre soți din:

- activitatea de muncă;
- activitatea de întreprinzător;
- activitatea intelectuală;

b) premiilor, indemnizațiilor și altor plăți, cu excepția celor care au un caracter de compensare (ajutor material, despăgubire pentru vătămarea sănătății etc.);

c) altor mijloace comune.

Sânt proprietate în devălmășie a soților bunurile mobile și imobile, valorile mobiliare, depunerile și cotele de participație în capitalul social din instituțiile financiare sau societățile comerciale, precum și alte bunuri dobândite în timpul căsătoriei, chiar dacă sânt procurate sau depuse pe numele unuia dintre soți. Toate aceste bunuri sânt în devălmășie dacă au fost dobândite din ziua încheierii căsătoriei până în ziua încetării acesteia.

Excepție de la această regulă o reprezintă bunurile proprii ale fiecărui soț și anume, bunurile primite în dar, obținute prin moștenire sau în baza altor convenții gratuite de către unul dintre soți în timpul căsătoriei. La această categoria se încadrează și lucrurile de uz personal (îmbrăcămintea, încălțăminte și alte obiecte), cu excepția bijuteriilor de preț și altor obiecte de lux, sânt proprietate personală a soțului care le folosește, indiferent de timpul și modul de dobândire.

Dreptul la proprietate în devălmășie se extinde și asupra soțului care nu a avut un venit propriu, fiind ocupat cu gospodăria casnică, cu educația copiilor sau din alte motive temeinice.

Deci, fiecare soț răspunde pentru obligațiile proprii cu bunurile proprietate personală și cu cota-parte din proprietatea în devălmășie, care poate fi determinată de către instanța judecătorească la cererea creditorului. Soții răspund cu întreg patrimoniul lor pentru obligațiile care au fost asumate în interesul familiei, fie și numai de unul dintre ei, precum și pentru repararea prejudiciului cauzat ca urmare a săvârșirii de către ei a unei infracțiuni, dacă prin aceasta au sporit bunurile comune ale soților.

Împărțirea averii pe avea loc pe două căi:

a. Calea amiabilă

Ambii soți ajung la un compromis referitor la bunurilor dobândite în timpul căsătoriei. În acest caz se întocmește lista bunurilor cărora le revin soților în parte, ulterior se perfectează un contract/acord care se autentifică notarial. De ex. *dacă în acest contract este stabilită și partajarea unui bun imobil (casă, apartament, teren), atunci după ce este semnat de către voi, urmează a fi înregistrat Oficiul Cadastral Teritorial din raza teritorială unde se află bunul imobil. Respectiv, dreptul de proprietate asupra bunului imobil sau a unei cote-pări din bunul imobil se dobândește din momentul înregistrării în registrul bunurilor imobile.*

a. Calea judecătorească

În caz de neînțelegere, determinarea cotei-părți a fiecărui soț în proprietatea în devălmășie, precum și împărțirea acesteia în natură, se face pe cale judecătorească.

De regulă cererea de partaj poate fi depusă odată cu cererea de divorț, sau pe cale separată. La înaintarea unei asemenea cereri, reclamantul va înainta care sunt bunurile comune dobândite, va solicita constatarea acestora și contribuția fiecăruia dintre soți la dobândirea lor și modul în care să fie împărțite corespunzător. Drept probatoriu se va anexa: proba cu înscrisuri, expertize, după caz, etc.

Taxa de stat pentru litigiile privind partajul averii se determină în mărime de 3% din valoarea averii (acțiunii).

Urmează să reținem că, instanța judecătorească este în drept să diferențieze cotele-părți în proprietatea în devălmășie a soților, ținând cont de interesele unuia dintre soți și/sau de interesele copiilor minori.

Totodată, la împărțirea proprietății în devălmășie a soților, datoriile comune se împart între ei proporțional cotelor-părți ce le-au fost repartizate. Valoarea bunurilor se stabilește reieșind din prețurile care sunt în vigoare la ziua pronunțării hotărârii, ținându-se cont de procentul de uzură a acestora.

La împărțirea proprietății în devălmășie, instanța judecătorească, la cererea soților, stabilește bunurile ce urmează să fie transmise fiecăruia dintre ei. Dacă unuia dintre soți îi sânt transmise bunuri care depășesc cota ce-i revine, celuilalt soț i se poate stabili o compensație bănească sau de altă natură.

Termenul de decădere pentru asemenea acțiunii este de 3 ani.

În cazul unei familii fără înregistrare juridică, partajul averii are loc în baza reglementărilor Codului civil, și nu regulilor Codului Familial.